

rym już układy więcejgłosowe wzięły górę nad trzygłosowymi, uważali kompozytorowie układy trzygłosowe za idealne połączenie głosów. W czasach późniejszych układ czterogłosowy stał się powszechny, również i dzięki rozwinięciu się ugruntowaniu systemu dur — moll, w którym dzięki wykrystalizowaniu tonacji w dzisiejszym znaczeniu wzrosła potrzeba wyraźnego basu, jako podstawy harmonii. A właśnie w układzie czterogłosowym wskutek konieczności zdwajania jednego z dźwięków trójdźwięków linia basu, jako podstawa harmonii, zarysowana jest bardzo wyraźnie. Dlatego też układy trzygłosowe dla współczesnego ucha brzmią podobnie, jako defektywny układ czterogłosowy, w którym opuszczono bas, to znaczy głos najniższy. Z tego względu śpiew 3-głosowy zachował się w dzisiejszych czasach w chórach żeńskich i chłopięcych, w których dźwięki niższe ze względów wokalnych są zazwyczaj dosyć słabe. Natomiast w chórach męskich, które rozporządzają dostatecznie wyraźnymi głosami najniższymi, układów trzygłosowych prawie zupełnie się nie stosuje. Ten brak wyraźnych dźwięków podstawowych w układach trzygłosowych czyni, że brzmią one nieciekawie i pusto, szczególnie o ile traktowane są w sposób najprostsz, to znaczy gdy każdej nucie melodii odpowiada jeden akord. Natomiast znacznie więcej kolorów i świeżości nabiera ten układ przy harmonizacji ozdobniejszej, szczególnie figuralnej oraz przy zastosowaniu swobodnego, kontrapunktycznego prowadzenia głosów.

Wskutek tych wąskich granic, jakie daje kompozytorowi układ trzygłosowy wokalny, (mała skala głosowa i brak wyraźnej podstawy harmoniczej) twórczość trzygłosowa oryginalna jest dosyć uboga. Zapotrzebowanie na tego rodzaju kompozycje istnieje przede wszystkim w szkole, oraz w rzadkich chórach żeńskich i chłopięcych. Znana trzygłosowa kompozycja chóralna Woytowicza „Kantata chłopięca“ została napisana specjalnie dla słynnego wiedeńskiego chóru chłopców. To też poza sporadycznymi kompozycjami trzygłosowymi oryginalnymi n. p. Moniuszki na trzygłosowe chóry istnieją głównie opracowania pieśni ludowych i artystycznych, oraz przeróbki utworów czterogłosowych.

(c d. n.)

DR. JAN NIEZGODA

POKŁOSIE 25 ZJAZDU I SEJMU ZWIĄZKU ŚPIEWAKÓW POLSKICH W AMERYCE

Z końcem maja br. odbył się w Chicago 25 Zjazd i Sejm Związku Śpiewaków Polskich w Ameryce. Jako delegat Światowego Związku Polaków z zagranicy i Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych